

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

април 2024 / број 88

4/2024

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНОМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VIII, број 88,
АПРИЛ 2024.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а**За оснивача и издавача:**

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравец Младеновић,
главни и одговорни уредник часописа
„Пословни саветник“;
дипл. екон. Тања Ђелкапић,
самостални саветник у Министарству
финансија.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбасић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравец
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017) - . -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital
art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом
медijumu:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч

Смеши се леп пролећни дан. Милутин је направио паузу, па стоји поред расцветале магнолије у дворишту и диви се њеним цветовима. Ове године март је и у кући прошао мирније него иначе. Марица је поднела финансијске извештаје без напада жучи, урлања на ПИС и огуљене каде у купатилу од бесомучног рибања у антистрес сврхе.

Из мисли га је пренуо њему непознат човек који је изашао из куће, из Маричине канцеларије, па је без речи и поздрава прошао поред Милутина и изашао из дворишта. Уто је за њим изашла и Марица, румена у лицу, уздишући као парна локомотива. Пришао јој је Милутин без речи, подижући упитно обрву и загледао се у њену косу из које, као и обично, вири графитна оловка и вишак наочаре за читање.

„Бестрага му глава, подиже ми притисак овај козар“, почиње Марица, „дошао човек код мене да уговара да му водим књиге за предузеће које ће тек да оснује, при чему се подразумева да му ја израдим и сва правна акта, урадим регистрацију фирме и подучим га о условима за обављање делатности производње козметичких производа на бази козјег млека, па да онда, наравно, издајем и фактуре преко СЕФ-а.“

„А, је л’ и козу мораш да помузеш“, није издржао Милутин да не добаци, за шта се у скоро истом трену покајао јер је свестан да ће Марица да се истресе на њега у свој својој срџби.

За дивно чудо Марица поче да се смеје и само му добаци: „Чини ми се да он још ни козу нема. Благо теби, Милутине, код тебе нико не доведе ауто на поправку, а да очекује да му и фризуру направиш у међувремену.“

„Па, можда би нека муштерија и код мене дошла са тим очекивањем, али чим виде моје умазане руке и пуцвал који вири из комбине зона, мине их жеља“, задовољно ће Милутин.

Онда пољуби Марицу у чело, па извуче из комбине зона књигу („Тврђава“ Меше Селимовића) и поче да чита: „Шта је то с нама и са животом, у какве се то конце сплићемо, у шта упадамо својом вољом у шта невољом, шта од нас зависи, и шта можемо са собом. Нисам вешт размишљању, више волим живот него мисао о њему, али како год сам превртао, испада да нам се већина ствари дешава мимо нас, без наше одлуке. Случајност одлучује о моме животном путу и о мојој судбини и најчешће бивам доведен пред готов чин, упадам у један од могућих токова, а у други ће ме убацили само друга случајност. Не верујем да ми је унапред записан пут којим ћу проћи, не верујем у неки нарочит ред овога света. Не одлучујемо, већ се затичемо. Стрмоглављени смо у игру, пуну небројених измена, једног одређеног тренутка, кад нас само та прилика чека, једина која нас може сачекати у току мешања. Не можеш је заобићи, ни одбити. Твоја је, као вода у коју паднеш. Па пливаш, или потонеш.“

Само за трен Марица је мирно слушала, а затим се упутила у канцеларију успут говорећи Милутину: „Од ових козара и набеђених свезналица могла бих и у чаши воде да се удавим, али док је мало разума у овој мојој чупавој глави, знам границе професионализма. Ја пливам.“

Ваша Маријана

Рачуноводство издавачке делатности и делатности штампариија	6
1 Обавеза вођења класе 9 код издавача	6
2 Структура производне цене (цене коштања) публикације	7
2.1 Издаци за ауторска и друга права	8
2.2 Трошкови ауторских накнада физичких лица	10
2.3 Трошак графичке припреме и припреме текста за штампу	15
2.4 Трошак штампања и дистрибуције	15
3 Рачуноводствено обухватање производње публикација	15
3.1 Продаја издања у малопродајним објектима издавача	17
4 Стопа ПДВ-а за промет публикација	22
5 Промет публикација	22
5.1 Продаја серијских публикација по основу претплате	25
5.2 Достављање обавезних примерака публикације	27
5.3 Продаја књига као отпада	28
5.4 Давање бесплатних примерака публикације потенцијалним купцима	31
6 ПДВ третман промета који обављају штампариије	32
6.1 Време промета добара или услуга	32
6.2 ПДВ третман шкарта материјала (папира)	33
7 Признавање прихода од продаје које остварује штампариија	34
Оперативни (пословни) лизинг возила код обвезника који не примењују пуне МСФИ	37
1 Карактеристике правног посла оперативног лизинга (закупа)	37
1.1 Обавезни депозит	39
1.2 Основне разлике између финансијског и пословног лизинга	40
2 ПДВ аспект пословног лизинга	40
2.1 Основица за обрачун ПДВ-а	41
2.2 Право на одбитак претходног ПДВ-а	42
2.3 Порески третман депозита приликом оперативног лизинга	42
3 Рачуноводствено обухватање уговора о оперативном (пословном) лизингу	42
3.1 Рачуноводствено признавање и вредновање оперативног лизинга у књигама корисника лизинга (закупца)	43
3.2 Рачуноводствено признавање и вредновање оперативног лизинга у књигама даваоца лизинга (закуподавца)	46
Продаја електронских допуна за мобилну телефонију и интернет преко киоска, малопродајних објеката и сл.	49
1 Продаја електронских допуна у своје име, а за туђ рачун	50
2 Продаја електронских допуна у туђе име и за туђ рачун	53
Вођење пословних књига предузетника пољопривредника по систему простог књиговодства и издавање рачуна за промет који врше	55
1 Отварање пословних књига за новоосноване предузетнике који воде пословне књиге по систему простог књиговодства	57
2 Вођење пословне књиге ПК-1 – <i>Пословна књига њрихода и расхода</i>	57
3 Вођење пословне књиге ПК-2 – <i>Књига основних средстава и ситној инвентара</i>	59
4 Финансијски резултат пословања – образац БУ – <i>Биланс успеха</i>	60
5 Остале евиденције – ГП – <i>Евиденција јошвих њроизвода</i>	62

6	Попис код предузетника пољопривредника	63
6.1	Попис основних средстава и ситног инвентара	63
6.2	Попис репроматеријала	63
6.3	Уношење података из пописне листе у ПК-1	64
7	Евидентирање код предузетника пољопривредника који се бави производњом воћа – вишегодишњи засади	65
8	Евидентирање код предузетника пољопривредника који се бави производњом млека, сира и кајмака – основно стадо и готови производи	67
9	Евидентирање код предузетника пољопривредника који се бави једногодишњом биљном производњом.....	70
10	Евидентирање код предузетника пољопривредника који се бави једногодишњом сточарском производњом.....	72
11	Издавање рачуна за промет који врши предузетник пољопривредник.....	73
11.1	Обавеза евидентирања промета на мало преко фискалног уређаја	73
11.2	Издавање електронске фактуре и евидентирање ПДВ-а у СЕФ-у	75

ПОРЕЗИ

Пословање јавних бележника (нотара) из угла Закона о ПДВ-у	77
1 Јавни бележник у систему ПДВ-а.....	77
2 Место промета услуга које пружа јавни бележник	78
2.1 Место промета услуга у вези са непокретностима које пружа јавни бележник (изузетак од општих правила за одређивање места промета услуга).....	78
3 Време промета услуга које пружа јавни бележник.....	79
4 Награда јавног бележника и накнада трошкова	80
4.1 Депозитни послови по основу којих постоји обавеза обрачуна ПДВ-а.....	80
5 Настанак пореске обавезе и обавеза издавања рачуна	81
5.1 Право на одбитак претходног пореза	82
Актуелни аспекти испуњења пореске обавезе у пракси	83
1 Доспелост пореског дуга и пад у доцњу	83
2 Порески обвезник и случајеви испуњења пореске обавезе.....	84
2.1 Испуњење пореске обавезе у случају ликвидације или стечаја	84
2.2 Испуњење пореске обавезе у случају статусних промена	85
2.3 Испуњење пореске обавезе у случају смрти физичког лица.....	86
2.4 Испуњење пореске обавезе у случају пословне неспособности или проглашења физичког лица за нестало	87
3 Престанак пореске обавезе.....	87
3.1 Наплата пореза	87
3.2 Застарелост пореза	88
3.3 Отпис пореза	89
Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника.....	90
Одређивање места промета услуга	90
Место промета услуге изнајмљивања билборда или оглашавања на билборду	90
Место промета услуге изнајмљивања сефа.....	90
Место промета услуге резервације смештаја	91

Примена девизног курса у случају промета услуге закупа у земљи којом је претходила делимична авансна уплата и (не)могућност издавања електронске фактуре у инострану валуту.....	92
Исправно исказивање основа за авансно плаћање на авансном рачуну	95
Пренос целокупне имовине, која обухвата и употребљавана моторна возила, уз примену члана 6. став 1. т. 1) ЗПДВ.....	95
Издавање стана дипломати: промет ослобођен ПДВ-а са правом или без права на одбитак претходног пореза?	97
Издат обичан ПДВ рачун уместо електронске фактуре, а затим електронска фактура: поступање издаваоца (пореског дужника)	98
Издат обичан ПДВ рачун уместо електронске фактуре, а затим електронска фактура: право примаоца на одбитак претходног пореза.....	99

ЗАРАДЕ

Приходи који се опорезују годишњим порезом на доходак грађана и подношење пореске пријаве ПП ГПДГ	100
1 Основни принципи за утврђивање прихода који улазе у доходак за опорезивање.....	101
2 Неопорезиви износ и остали елементи за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана за 2023. годину	102
3 Порески обвезници	102
4 Приходи који се опорезују годишњим порезом на доходак и исказивање у пореској пријави ПП ГПДГ	103
4.1 Зарада.....	103
4.2 Приходи од самосталне делатности и лична зарада предузетника	106
4.3 Опорезиви приход од ауторских и сродних права и права индустријске својине на које је порез плаћен по одбитку	107
4.4 Остали опорезиви приходи остварени ван радног односа, на које је порез плаћен по одбитку.....	107
4.5 Остали опорезиви приходи на које је порез плаћен по <u>решењу</u> Пореске управе	108
4.6 Опорезиви приходи на које је порез плаћен самоопорезивањем	108
4.7 Опорезиви приходи за које је обрачунат и плаћен порез у другој држави према потврди надлежног органа те државе	109
4.8 Износ примљен по основу повраћаја доприноса за обавезно социјално осигурање	110
4.9 Приходи који се додатно умањују обвезницима који имају мање од навршених четрдесет година живота	110
4.10 Право на порески кредит на рачун годишњег пореза на доходак грађана по основу улагања у алтернативни инвестициони фонд	111
4.11 Сумирање опорезивих прихода и обрачун пореза	112
5 Приходи који не подлежу опорезивању годишњим порезом на доходак грађана.....	114
6 Продужење рока за подношење пореске пријаве.....	114
7 Казнене одредбе	115

Обрачун зараде и накнаде по уговорима ван радног односа за странца који ради у Републици Србији	115
1 Рад странца по уговору о раду.....	116
1.1 Заснивање радног односа са странцем	116
1.2 Зарада и остала примања запосленог странца	116
2 Радно ангажовање странца без заснивања радног односа	119
2.1 Ангажовање странца по уговору о делу.....	120
2.2 Ангажовање странца по уговору о ауторским и сродним правима и правима индустријске својине.....	124

2.3 Ангажовање странца на пословима директора по основу уговора без заснивања радног односа.....	127

Информација о подношењу пореске пријаве за исказивање прихода и обрачун пореских обавеза радника на интернету – фриленсера за први квартал јануар–март 2024. године – предаја до 30. априла 2024. године	133

1 Модели обрачуна прихода и пореских обавеза фриленсера за период јануар–март 2024. године	133
2 Подношење пореске пријаве на обрасцу ПП ОПО-К за први квартал 2024. године	136

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за април 2024. године	141

Актуелни статистички подаци на дан 25. 3. 2024. године	146

1 Просечна месечна зарада по запосленом	146
2 Доприноси за социјално осигурање	146
2.1 Стопе доприноса	146
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	146
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	146
3 Минимална зарада	146
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	146
5 Индекс потрошачких цена	146
6 Законске камате	147
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	147
6.2 Годишња законска затезна камата	147
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	148

Ревалоризација отплатних рата по основу уговора о откупу стана под 31. 12. 2023. године	151

ПС

Рачуноводство издавачке делатности и делатности штампарија

Издаваштво је објављивање публикација ради њиховог ширења (дистрибуције) већем броју корисника. Привредни субјекти који се баве издавачком делатношћу као резултат своје производње пласирају на тржиште различите врсте штампаних издања – публикације, при чему се сва та издања могу појавити и у дигиталном издању.

Издавачка делатност рачуноводствено се обухвата према правилима која важе за рачуноводствено праћење производње. Услуге штампе, најчешће за мале издаваче, пружају професионалне штампарије, па овај текст садржи и осврт на опорезивање промета који обављају штампарије, као и на рачуноводствено обухватање истог.

Увод

Делатност издавача и штампарија у Уредби о класификацији делатности („Сл. гласник РС” бр. 54/2010) дефинисана је кроз:

■ Област 18 – *Штампање и умножавање аудио и видео записа*, која обухвата штампање производа као што су часописи, књиге, периодичне публикације, пословни обрасци, честитке и други материјал, као и с тим повезане помоћне активности, нпр. повезивање књига, израда графичких матрица, припрема података за штампу итд. У штампарство се такође сврставају и различите методе преноса слика са графичке матрице, екрана или рачунарске датотеке на медије као што су папир, пластика, метал, текстилни производи или дрво.

■ Област 58 – *Издавачке делатности*, којом су обухваћени сви могући облици издаваштва (штампано издаваштво, у електронском или аудио облику, на интернету, мултимедијални производи, као што су приручници на компакт-дискима (CD-ROM) и др.).

Иако, из угла Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 138/2022 – даље: Закон о ПДВ-у), промет који штампарије обављају за наручиоце посла може да има карактер промета добара или промета услуга, из угла рачуноводственог обухватања ради се о пружању услуга, што значи да штампарије не обављају производњу готових

производа и не воде погонско књиговодство, већ се трошкови који настају у циљу вршења промета услуге штампе по природној врсти обухватају само у финансијском књиговодству. Стога је и рачуноводствено обухватање код поменутих привредних субјеката засновано на општим принципима који важе за услужне делатности.

С друге стране, издавачи производе готове производе, што даље имплицира да воде евиденцију у оквиру рачуна класе 9, при чему постоје специфичне ситуације када то нису у обавези да чине. Стога су у наставку текста најпре дата појашњења у вези са обавезом вођења евиденције обрачуна трошка и учинака (класа 9), а затим су анализирани трошкови који настају при стварању издања, који чине цену коштања (производну цену) издања. Након тога, у поглављу 2 следе појашњења трошкова који настају у процесу производње публикација, како из угла рачуноводственог обухватања тако и из угла њиховог пореског аспекта. У поглављу 3 сумирано је рачуноводствено обухватање производње публикација, уз акценат на вођење залиха готових производа који се продају у малопродајним објектима издавача. С обзиром на то да је промет одређених врста публикација предмет опорезивања ПДВ-ом по посебној стопи, у поглављу 4 указано је на карактеристике тих врста публикација. Поглавље 5 овог чланка посвећено је пореско-рачуноводственом аспекту промета публикација, уз акценат на специфичности продаје серијских публикација путем претплате, продају застарелих издања као отпада, давање бесплатних примерака будућим претплатницима и порески аспект испуњавања законске обавезе достављања обавезних примерака публикација. Поглавље 6 и 7 посвећени су пореско-рачуноводственом аспекту пословања штампарија.

1 Обавеза вођења класе 9 код издавача

У складу са чланом 66. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник) прав-

3. На основу прегледа насталих трошкова и поређења са спецификацијом укупног уговореног посла (трошкова на изради издања које има штампарија) штампарија утврђује да је степен извршених радова 46,88%. Сачинила је интерни документ – записник, на основу ког је утврђено да треба признати приход у износу од 4.688.000 динара (46,88% од 10.000.000 динара).

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Трошкови који су настали закључно са 31. 12. 2023. године	3.750.000
2.	Укупни трошкови штампе издања на основу предрачуна трошкова	8.000.000
3.	Степен извршења посла, утврђен на основу стварних трошкова, насталих у 2023. години, у односу на укупне пројектоване трошкове (ред. бр. 1 : ред бр. 2)	46,88%

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
3.	281	Потраживања за нефактурисани приход	4.688.000	
	6141	Приходи од продаје производа		4.688.000
- за признавање прихода по основу савештеног извршења посла 31. 12. 2023. г.				

4. Од 1. 1. 2024. године до окончања штампе настали су следећи трошкови у вези са њом: трошкови материјала у износу од 3 милиона динара, трошкови бруто зарада од 950.000 динара и трошкови амортизације од 300.000 динара (укупно 4.250.000 динара).

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
4.	510	Трошкови материјала	3.000.000	
	52	Трошкови зарада и накнада зарада (бруто), пореза и доприноса на терет послодавца	950.000	
	540	Трошкови амортизације	300.000	
	4 или 0239	Одговарајући рачун обавеза, односно исправке вредности		4.250.000
- за трошкове настале у периоду, по природним врстама				

5. Штампарија у фебруару 2024. године завршава преузети посао, испоручује издања наручиоцу посла и издаје рачун наручиоцу посла. У складу са уговором купац је платио остатак од 8 милиона динара.

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
5.	204	Купци у земљи	11.000.000	
	471	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по посебној стопи		1.000.000
	6141	Приходи од продаје услуга		5.312.000
	281	Потраживања за нефактурисани приход		4.688.000
- за издају фактуру књицу				
5а	430	Примљени аванси, депозити и кауције	1.818.182	
	471	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по посебној стопи		-181.818
	204	Купци у земљи		2.000.000
- за задржавање дела по потраживања од књица из примљеног аванса				
5б	241	Текући рачун	9.000.000	
	204	Купци у земљи		9.000.000
- за плаћање књица				

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.700 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За преузимање и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивајте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Оперативни (пословни) лизинг возила код обвезника који не примењују пуне МСФИ

Послови лизинга (закупа, најма) у Републици Србији уређени су:

- Законом о финансијском лизингу („Сл. гласник РС” бр. 55/2003, 61/2005 и 31/2011, 99/2011 – други закон) и
- Законом о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ” бр. 1/2003 – Уставна повеља – даље: ЗОО).

Посао пословног, односно оперативног лизинга уређен је одредбама ЗОО, док су посао финансијског лизинга, уговор о финансијском лизингу, права и обавезе субјеката у послу финансијског лизинга, услови под којима могу да се обављају послови финансијског лизинга, надзор над пословањем давалаца лизинга и регистар финансијског лизинга уређени Законом о финансијском лизингу.

Рачуноводствено евидентирање трансакције оперативног (пословног) лизинга код даваоца и корисника лизинга врши се у складу са:

- Међународним стандардом финансијског извештавања – МСФИ 16 *Лизинг*;
- Међународним стандардом финансијског извештавања (ИФРС) за мале и средње ентитете („Сл. гласник РС” бр. 83/2018 – даље: МСФИ за МСП), с тим што МСФИ за МСП примењују даваоци и корисници лизинга мала и средња правна лица и предузетници, као и микро правна лица и предузетници који су се определили за то да примењују наведени стандард;
- Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица), који примењују даваоци и корисници лизинга микро правна лица и предузетници који су се определили за то да не примењују МРС/МСФИ.

Тема овог чланка је рачуноводствено евидентирање уговора о оперативном (пословном) лизингу у пословним књигама даваоца и корисника лизинга који примењују МСФИ за МСП, односно Правилник за микро и друга правна лица, док МСФИ 16 није предмет разматрања.

1 Карактеристике правног посла оперативног лизинга (закупа)

Послови оперативног (пословног) лизинга заснивају се на **уговору о закупу**, којим се, у складу са чланом 567. ЗОО, обавезује закуподавац (давалац лизинга) да преда одређену ствар закупцу (кориснику лизинга) на употребу, док се овај обавезује да му за то плаћа одређену закупнину (лизинг накнаду) и да му по истеку уговора ту исту ствар или право врати. Битни елементи уговора о закупу су:

- непотрошна ствар (покретна и непокретна имовина) или имовинско право (када се у ствари ради о уговору о лиценци, праву закупа жига или патента и сл.),
- закупнина – износ накнаде коју купац дугује закуподавцу за употребу закупљене ствари и
- време трајања закупног односа (уобичајено је да се уговор о закупу закључује на одређено време).

Обавезе закуподавца у складу са ЗОО су:

- предаја ствари – закуподавац је дужан да ствар преда закупцу у државину у исправном стању, заједно са свим њеним припацама, односно онако како је уговорено, при чему је одговоран закупцу за материјалне и правне недостатке ствари;
- обавеза одржавања ствари у исправном стању – подразумева право и дужност закупца да обавести закуподавца о потреби оправке ствари, тако да се ту увек ради о „већим” оправкама и интервенцијама на ствари које се не сврставају у тзв. ситне оправке, изазване редовном употребом ствари, које је купац дужан да поднесе.

Обавезе закупца у складу са ЗОО су да:

- ствар се употребљава сагласно уговору или њеној намени, с тим што купац има дужност да ствар чува, да је одржава, да спречава умањење њене вредности, да врши мање оправке и сл.;
- редовно плаћа закупнину закуподавцу, што значи на уговорен начин и у уговореним роковима, при чему закуподавац може да откаже уговор о закупу уколико купац не плати закупнину у року од 15 дана од када га је закуподавац опоменуо на плаћање;

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	204	Купци у земљи	396.480	
	0239	Исправка вредности опреме по основу амортизације	1.638.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		66.080
	0230	Постројења и опрема – набавна вредност		1.638.000
	670	Добици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме		330.400
- за издаш рачун за продају возила				

2. Давалац лизинга – продавац возила пребија изказано потраживање од купца са обавезом према истом по основу раније примљеног гаранцијског депозита, а купац возила уплаћује разлику.

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2.	419	Остале дугорочне обавезе	330.400	
	241	Текући рачун	66.080	
	204	Купци у земљи		396.480
	- за зашварење дейозиша и уписа купца за разлику по рачуну			

Пример: Евидентирање враћања гарантног депозита по истеку уговора о оперативном лизингу

Након истека уговора о лизингу купац је, у складу са уговором, вратио предмет закупа куподавцу. Закуподавац је саставио коначни обрачун, у складу са којим је купац измирио све доспеле обавезе по основу рата и других уговорених трошкова. Закуподавац је добио решење о брисању заложног права на депозиту у еврима. Закуподавац је вратио закупцу иницијално уплаћени девизни гарантни депозит у износу од 2.800 евра. Курс на дан враћања депозита је 117,1 динар за један евро. У књигама закуподавца књиговодствено стање депозита је 328.500 динара.

Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	419	Остале дугорочне обавезе	328.500	
	663	Позитивне курсне разлике		620
	241	Текући рачун		327.880
- по изводу за враћени дейозиш				

Редакција

Продаја електронских допуна за мобилну телефонију и интернет преко киоска, малопродајних објеката и сл.

Оператори мобилне телефоније и интернета, односно њихови дистрибутери припејд допуне – електронске допуне „кредита“ за разговоре, односно електронске допуне за коришћење интернета на мобилним уређајима (мобилни телефони, таблети, модеми и слично) – намењене физичким лицима (приватним корисницима услуга) неретко продају посредством трећих лица – правних лица и предузетника који обављају делатност малопродаје (из киоска, малопродајних објеката), делатност мењачница итд. Иако се у уговорима које поменути „посредници“ закључују са операторима (или чешће њиховим дистрибутерима) називају поддистрибутерима или дилерима, **суштина је у томе да та трећа лица продају предметних услуга врше за**

рачун оператора (или дистрибутера), па је за њих у наставку текста коришћен израз „продавци“. Како продавци најчешће имају закључене уговоре о заступању или посредовању са дистрибутерима, у наставку текста при појашњавању полази се од претпоставке да су уговорне стране дистрибутер и продавац, при чему се исти принцип примењује и када је уговор закључен између оператора и продаваца.

Продаја електронских допуна евидентира се код продавца најчешће преко две врсте уређаја: мобилног платног терминала – посебног уређаја који је GPRS везом повезан са дистрибутером, или преко мобилног телефона. Наведене терминале, као и мобилне телефоне дистрибутери достављају

Из угла рачуноводственог обухватања продаје електронских допуна у туђе име и за туђ рачун, продавац ће користити рачун 449 – *Остале обавезе из специфичних послова*, с тим што су ставови за књижење следећи:

- 243/449 за продају допуне;
- 449/470,614 за рачун издат дистрибутеру за посредничку провизију трговца;
- 449/241 за пренос наплаћених средстава дистрибутеру.

У описаном случају продавац допуне не уноси евиденције у СЕФ, осим уколико фактуру за своју провизију није издао до 10. у месецу за претходни месец (када поступа у складу са чланом 21. Правилника о електронском фактурисању).

Пример: Рачуноводствено обухватање продаје електронских допуна које продавац врши у туђе име и за туђ рачун

1. Предузетник „Киоск иза ћошка”, обвезник ПДВ-а, од 1. до 31. марта 2024. године продао је електронске допуне у укупној вредности од 240.000 динара. Допуне су наплаћене у готовини.

Промет се књижи на дневном нивоу, али су ради поједностављења примера књижења приказана збирно (целокупног месечног промета):

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	243	Благајна	240.000	
	449	Остале обавезе из специфичних послова		240.000
- за продају електронских допуна				

2. Висина накнаде за посредовање коју продавац остварује утврђена је као провизија од 2,5% у односу на укупно евидентирану продају електронских допуна за одређени временски период. Продавац издаје рачун за услугу посредовања дистрибутеру 3. априла 2024. године: основица износи 6.000 динара (240.000 x 2,5%), на коју је обрачунат ПДВ у износу од 1.200 динара (6.000 x 20%), тако да укупан износ за плаћање износи 7.200 динара.

Продавац, обвезник ПДВ-а, наведене износе основице и обрачунатог ПДВ-а приказује у пољу 3.2 обрасца ПОПДВ за март 2024. године.

3. Дистрибутеру преноси наплаћена средства од продатих допуна, умањена за провизију (240.000 динара - 7.200 динара = 232.800 динара).

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2.	449	Остале обавезе из специфичних послова	7.200	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		1.200
	614	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		6.000
- по рачуну за посредничку провизију				
3.	449	Остале обавезе из специфичних послова	232.800	
	241	Текући рачун		232.800
- по изводу банке за пренос средстава дистрибутеру				

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.700 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За информацију и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Вођење пословних књига предузетника пољопривредника по систему простог књиговодства и издавање рачуна за промет који врше

Током 2023. године значајан број физичких лица – носилаца породичних пољопривредних газдинстава евидентиран је по сили закона у систему ПДВ-а. Уласком у систем ПДВ-а та лица у обавези су да започну вођење пословних књига, с тим што, као предузетници пољопривредници, порез на приходе од пољопривреде и шумарства плаћају на опорезиву добит. То је и повод за настанак овог текста, који садржи појашњења која се односе на начин вођења пословних књига поменутих обвезника по систему простог књиговодства и на начин и обухват спровођења пописа, као и примере евидентирања карактеристичних пословних трансакција када је реч о:

- вишегодишњој биљној производњи (подизање воћњака и узгој воћа),
- гајењу основног стада и производње млека,
- једногодишњој биљној производњи и
- једногодишњој сточарској производњи (узгој ради продаје живе стоке).

Последње поглавље текста садржи приказ рачуна које издају предузетници пољопривредници.

Увод

У складу са чланом 32. став 3. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: ЗПДГ) обвезником пореза на приходе од самосталне делатност сматра се и обвезник пореза по основу прихода од пољопривреде и шумарства – **физичко лице које је носилац породичног пољопривредног газдинства**, уписано у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописима којима се уређује та област, **које води пословне књиге** у складу са поменутих законом и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит (**предузетник пољопривредник**).

У складу са чланом 43. став 3. ЗПДГ предузетник пољопривредник обавезно води књиге по систему простог књиговодства. Дакле, он нема могућност да се одлучи за вођење пословних књига по систему двојног књиговодства.

Овде је сврсисходно подсетити на то да:

1. Физичко лице – носилац породичног пољопривредног газдинства које није обвезник ПДВ-а, односно није предузетник пољопривредник из члана 32. став 3. ЗПДГ, не води књиге и не плаћа порез на остварени приход у складу са чланом 85. став 14. ЗПДГ.
2. Физичко лице – носилац породичног пољопривредног газдинства који је обвезник ПДВ-а (или се добровољно одлучи да води књиге, што је редак случај) књиге води по систему простог књиговодства, а порез плаћа као предузетник пољопривредник, дакле приход који остварује опорезује се као приход од самосталне делатности.
3. Физичко лице које је регистровало обављање самосталне делатности у АПР-у (и обавља пољопривредну делатност) има статус предузетника из члана 32. став 2. ЗПДГ (а не предузетника пољопривредника из члана 32. став 3. ЗПДГ) и:

- уколико испуњава услове за паушално опорезовање – води КПО књигу;
- уколико не испуњава услове за паушално опорезовање или одлучи да порез плаћа на стварно остварени приход – води књиге по систему двојног књиговодства.

Просто књиговодство намењено је утврђивању добити обвезника који имају релативно мали обим посла, мали број књиговодствених промена у току обрачунског периода и слично, због тога што вођење пословних књига по систему простог књиговодства не омогућава довољно ефикасно књижење свих пословних промена, па је у том систему уређен већи број помоћних евиденција.

ву наведеног промета није издат фискални рачун са исказаним ПДВ-ом нити електронска фактура са исказаним ПДВ-ом, следи да се ПДВ евидентира у евиденцијама у СЕФ-у, и то у Појединачној евиденцији у складу са чланом 4. став 3. тачка 2) Закона о електронском фактурисању. Неспорно је да ће обвезници – предузетници пољопривредници у том случају поступати у складу са здравим разумом и издавати електронске фактуре када је реч о промету добара и услуга између обвезника примене прописа о електронском фактурисању, па неће имати (додатну) обавезу електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у.

Предузетници пољопривредници који промет врше правним лицима и предузетницима изван малопродајних објеката (врше промет на велико):

■ издају електронску фактуру са исказаним ПДВ-ом уколико је купац корисник СЕФ-а;

■ издају обичан ПДВ рачун уколико купац није обвезник ПДВ-а (и није се добровољно пријавио за коришћење СЕФ-а), а по том основу ПДВ евидентирају у Појединачној евиденцији у СЕФ-у.

Предузетник пољопривредник – обвезник ПДВ-а има додатну обавезу да по основу промета на мало извршеног физичким лицима, за који није издао фискални рачун са исказаним ПДВ-ом (када је ослобођен те обавезе), укупан ПДВ обрачунат по том основу у току пореског периода исказе у Збирној евиденцији, у делу „Промет уз накнаду” (исказивањем основице и обрачунатог ПДВ-а).

Нова опција у оквиру нашег електронског издања Прописи.НЕТ

PROPSI.NET | IN6-PRO
ISSN 1820-4880

моје фасцикле

Q

Издвојено у мојој фасцикли

Прва фасцикла

Фасцикла за важну тему!

Фасцикла за сваки предмет!

Фасцикла за сваког клијента!

Кликом на ☆ издвојите документе (чланке, прописе, правна мишљења, судску праксу, стручне коментаре, образце и уговоре) битне за ваше пословање, како бисте их прикупили на једном месту, у оквиру нове опције „Моје фасцикле”, где им након тога приступате једним кликом.

Уз издвојени документ можете да забележите ✎:

- кључну мисао из чланка, прописа, службеног мишљења, судске пресуде, коментара;
- тумачење прописа, појединог члана прописа, одређеног спорног питања;
- напомену о повезаним прописима са издвојеним документом који су од важности за вас;
- свој коментар или запажање;
- личну напомену за ког клијента је документ битан;
- напомену за који судски, управни или други поступак је документ битан и сл.

Замените стикере, налепнице и белешке разбацане на више места Мојим фасциклама!

Детаљне информације пронађите у оквиру Корисничког упутства, које је доступно у оквиру издања, или контактирајте колеге из Службе промоције и продаје.

Пословање јавних бележника (нотара) из угла Закона о ПДВ-у

Јавно бележништво је служба од јавног поверења. Сагласно одредбама Закона о јавном бележништву („Сл. гласник РС” бр. 31/11, 85/12, 19/13, 55/14 – др. закон, 93/14 – др. закон, 121/14, 6/15 и 106/15), јавни бележник је стручњак из области права, именован од стране министра надлежног за правосуђе (даље: министар), који на основу јавних овлашћења прихвата од странака изјаве воље и даје им потребну писмену форму, а затим о томе издаје исправе које имају карактер јавних исправа, чува оригинале тих исправа и друге поверене документе, издаје преписе исправа, јавно потврђује чињенице, као и што даје странкама савете о питањима која су предмет његове делатности и предузима друге радње и послове одређене законом. Јавни бележник је овлашћен да обавља следеће послове:

- 1)** саставља, оверава и издаје јавне исправе о правним пословима, изјавама и чињеницама на којима се заснивају права и оверава приватне исправе;
- 2)** преузима на чување исправе, новац, хартије од вредности и друге предмете;
- 3)** на основу наведеног закона и по одлуци суда обавља послове који по закону могу да му се повере;
- 4)** предузима друге радње у складу са законом.

Јавни бележник је физичко лице које је именовано од стране министра правде по добијеном мишљењу Коморе јавних бележника, на основу јавног конкурса. Комора јавних бележника објављује датум почетка обављања делатности јавног бележника у „Службеном гласнику РС” када прими копију записника о полагању заклетве и записника о испуњености услова у погледу просторија и опреме. Јавни бележници нису регистровани у Агенцији за привредне регистре (даље: АПР) и немају статус предузетника са аспекта закона којим се уређују привредна друштва. Ипак, имајући у виду да су сви јавни бележници физичка лица која обављају делатност, они имају статус предузетника са аспекта прописа којим се уређује област пореза на доходак грађана.

Важно је напоменути да јавни бележници немају могућност удруживања у ортачка друштва, као што је то могуће адвокатима и јавним извршитељима.

1 Јавни бележник у систему ПДВ-а

Пореског обвезника (даље: обвезник) представља лице, укључујући и лице које у Републици нема седиште односно пребивалиште (даље: странно лице), које самостално обавља промет добара и услуга у оквиру обављања делатности, сагласно одредби члана 8. став 1. Закона о порезу на додатну вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 138/22 – даље: Закон о ПДВ-у). Делатност је трајна активност произвођача, трговца или пружаоца услуга у циљу остваривања прихода, укључујући и делатности експлоатације природних богатстава, пољопривреде, шумарства и самосталних занимања. Сматра се да обвезник обавља делатност и када је врши у оквиру сталне пословне јединице. Сталном пословном јединицом сматра се организациони део правног лица који у складу са законом може да обавља делатност.

Имајући у виду да јавни бележник обавља самосталну делатност бележништва, указујемо на то да се он трајно бави пружањем јавнобележничке услуге са циљем остваривања прихода. Сагласно одредби члана 9. став 1. Закона о ПДВ-у, Република и њени органи, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и правна лица основана законом, односно актом органа Републике, територијалне аутономије или локалне самоуправе у циљу обављања послова државне управе или локалне самоуправе (даље: Република, органи и правна лица), нису обвезници у смислу поменутог закона ако обављају промет добара и услуга из делокруга органа, односно у циљу обављања послова државне управе или локалне самоуправе. С тим у вези, независно од тога што јавни бележници обављају делатност на основу пренетих јавних овлашћења од суда, не може да се примени одредба члана 9. став 1. Закона о ПДВ-у, с обзиром на то да јавни бележници делатност обављају искључиво као физичка, а не као правна лица која су основана законом или другим актом).

Одредбом члана 33. став 1. Закона о ПДВ-у прописано је да се малим обвезником, у смислу тог закона, сматра лице које врши промет добара и услуга на територији Републике и/или у ино-

уређаја. Изузетно, уколико би своје услуге правним лицима и предузетницима пружао из неког другог простора/просторије, онда би се сматрало да промет врши ван малопродајног објекта, па за промет таквих услуга правним лицима и предузетницима не би постојала обавеза евидентирања преко фискалног уређаја.

И супротно, ако поменути бележник своје услуге НЕ пружа примарно физичким лицима (већ примарно правним лицима и предузетницима), може да се закључи да промет својих услуга правним лицима и предузетницима НЕ врши из малопродајног објекта, па исти није у обавези да евидентира преко фискалног уређаја.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00564/2022-04 од 23. 10. 2023. године:

Уредбом о одређивању делатности код чијеј обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронске фискалне уређаја („Службени гласник РС” бр. 32/21, 117/21, 51/22 и 141/22, даљем текstu: Уредба) одређене су делатности код чијеј обављања, збој специфичности тих делатности, не постоји обавеза евидентирања промета преко електронске фискалне уређаја. Сагласно наведеној Уредби, за делатности 69.10 (Правни послови изузев активности јавних бележника и извршитеља) прописано је ослобођење од обавезе евидентирања оствареног промета на мало преко електронске фискалне уређаја, изузев за активности јавних бележника и извршитеља. Сагласно претходно наведеним одредбама, како наводиће у допису, уколико правне услуге (накнада за припрему, вођење и архивирање предмета, јојис јокрећних ствари, састављање закључака о предмету, накнада за усешну реализацију уговореног посла и др.) јавни извршитељ примарно пружа обвезницима пореза на приходе од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана и обвезницима пореза на добити правних лица у смислу закона којим се уређује порез на добити правних лица, иако остварен промет јавни извршитељ није у обавези да евидентира преко електронске фискалне уређаја, имајући у виду да се не ради о промету на мало, сагласно члану 3. ЗФ већ се, у складу са прописима који регулишу област електронске фактурисања, за наведене услуге обвезницима пореза на приходе од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана и обвезницима

пореза на добити правних лица у смислу закона којим се уређује порез на добити правних лица издаје електронска фактура, односно фактура.

При томе напомињемо да у случају када се услуге извршења **повремено** пружају и физичким лицима приликом сировођења извршних послова, јавни извршитељ је дужан да иако остварен промет евидентира преко електронске фискалне уређаја, при чему нема сметњи да се у истим пословним ситуацијама поред издавања фискалне рачуна физичким лицима врши и издавање електронских фактура правним лицима у складу са прописима којима се уређује ова област, односно да се исти послови промет може користити за промет како правним иако и физичким лицима.

5.1 Право на одбитак претходног пореза

Према одредби члана 28. став 1. Закона о ПДВ-у, право на одбитак претходног пореза обвезник може да оствари ако добра набављена у Републици или из увоза, укључујући и набавку опреме, као и објекта за вршење делатности и економски делових целина у оквиру тих објекта (даље: објекти за вршење делатности), односно примљене услуге користи или ће их користити за промет добара и услуга:

- 1) који је опорезив ПДВ-ом;
- 2) за који, у складу са чланом 24. тог закона, постоји ослобођење од плаћања ПДВ-а;
- 3) који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици.

Право на одбитак претходног пореза, сагласно ставу 2. истог члана Закона о ПДВ-у, обвезник може да оствари ако поседује:

- 1) рачун издат од стране другог обвезника у промету о износу претходног пореза, у складу са наведеним законом;
- 2) документ о извршеном увозу добара у ком је исказан ПДВ и документ којим се потврђује да је исказани ПДВ плаћен приликом увоза.

Јавни бележници који стекну статус обвезника ПДВ-а остварују право на одбитак претходног пореза у складу са општим условима, дефинисаним одредбама члана 28. Закона о ПДВ. У пракси право на одбитак претходног пореза јавни бележници најчешће остварују по основу рачуна које добијају за закуп пословног простора, набавку опреме, телекомуникационе услуге, услуге курирске службе и сл.

Актуелни аспекти испуњења пореске обавезе у пракси

Увод

Пореска обавеза је једна од најважнијих пословних обавеза свих привредних субјеката, при чему, практично, представља њихову дужност да, као порески обвезници, плате утврђени порез. Према члану 18. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/2002... и 138/2022 – даље: Закон), **пореска обавеза представља дужност пореског обвезника да плати утврђени порез** под условима прописаним тим законом или другим пореским законом. Наведена дефиниција пореске обавезе **односи се и на обавезу плаћања споредних пореских давања** (камате по основу доспелог а ненаплаћеног пореза, трошкови поступка принудне наплате), осим ако поменути закон не друкчије прописано. **Износ утврђеног пореза сматра се дугованим порезом.**

У Закону је такође дефинисано да порески обвезник одговара за испуњење пореске обавезе **од момента када су настале чињенице за које је пореским законом прописано да стварају пореску обавезу**. При томе, моменат настанка пореске обавезе одређује се за сваки порез посебно (доходак, имовина), у складу са одговарајућим пореским законом, мада, генерално говорећи, пореска обавеза не настаје када се порез утврди, него када се догоди оно за шта је у Закону прописано да доводи до њеног настанка. Другим речима, утврђивање пореза има декларативан, а не конститутиван карактер.

Испуњење пореских обавеза је свакодневна преокупација свих пословних субјеката, па ће у наставку текста детаљније бити образложени доспелост пореске обавезе и различите ситуације када настаје и извршава се пореска обавеза.

1 Доспелост пореског дуга и пад у доцњу

Доспелост пореског дуга је основни услов за његово испуњење. Према члану 19. Закона, **испуњење пореске обавезе** састоји се у плаћању, о доспелости, дугованог износа пореза. Када дуг доспе за на-

плату, значи да му је наступио рок за намирење, док истеком дана доспелости порески обвезник пада у дужничку доцњу. У том случају порески обвезник сноси последице, које, у складу са Законом, могу да буду врло озбиљне. **Три битне последице дужничке доцње су:**

1) Плаћање затезне камате – коју је обвезник дужан да плати од дана пада у доцњу, који по правилу коинцидира са даном издавања пореске опомене од стране Пореске управе (сагласно члану 71. Закона). Камата је у датом случају једнака годишњој референтној стопи Народне банке Србије, увећаној за 10 процентних поена, применом простог интересног рачуна од сто (тренутно износи 16,5%).

2) Покретање поступка принудне наплате пореза – што има за последицу наплату из целокупне имовине пореског обвезника (осим из имовине и прихода који су законом изузети од извршења), плаћање трошкова принудне наплате и увећање пореског дуга, који у себи не садржи камату и који је предмет принудне наплате за 5% на дан почетка поступка принудне наплате на који се обрачунава камата. Када је реч о редоследу поступака Пореске управе пре покретања принудне наплате (члан 77. Закона), она прво пореском обвезнику који је пао у доцњу шаље пореску опомену, па ако порески обвезник није платио порез у року из опомене, шаље упозорење писаним или електронским путем, као и СМС поруком, односно на други начин, када је то могуће, да доспелу а неплаћену пореску обавезу, са каматом обрачунавом у складу са законом, плати у року од пет дана од дана достављања упозорења, а по истеку наведеног рока почиње поступак принудне наплате пореза – доношењем решења о принудној наплати пореза.

3) Уписивање заложног права од стране Пореске управе (чл. 86–91. Закона) – што се чини ради обезбеђења пореског потраживања при принудној наплати пореза на стварима, односно имовинским правима пореског обвезника, а установљава се у корист Републике и решењем Пореске управе уписује у Регистар заложних права.

Због свих тих негативних последица дужничке доцње послодавци треба да имају у виду да, у

управа, по службеној дужности, доноси решење о престанку пореске обавезе, односно о престанку права на повраћај, порески кредит, рефакцију, рефундацију, као и на намирење доспелих обавеза путем прекњижавања пореза, због застарелости.

3.3 Отпис пореза

Отпис представља један од начина престанка пореске обавезе када она није намирена. Према члану 115. Закона о отпису пореских обавеза могу да одлучују Влада и Пореска управа. Конкретно, **Влада Србије** на предлог надлежног министра може:

- 1)** да донесе одлуку о делимичном или потпуном отпису пореза и споредних пореских давања, осим доприноса за обавезно социјално осигурање, пореског обвезника који се продаје у поступку приватизације, односно који је у поступку реструктурирања;
- 2)** да, уз претходну сагласност јединице локалне самоуправе којој припада изворни јавни приход на који се примењује Закон, донесе одлуку о делимичном или потпуном отпису тих јавних прихода пореском обвезнику који се продаје у поступку приватизације, односно који је у поступку реструктурирања;
- 3)** да донесе одлуку о делимичном или потпуном отпису пореза и споредних пореских давања, укључујући таксе, накнаде и друге јавне приходе, осим доприноса за обавезно социјално осигурање, пореског обвезника код којег је промењена власничка структура по основу преузетих уговорених обавеза од стране Републике.

У наведеним случајевима ради се о мерама прописаним Законом о приватизацији, у чијем је члану 76. предвиђена могућност да Влада донесе одлуку да државни повериоци субјекта приватизације отпишу дуг са стањем на 31. децембар последње пословне године субјекту приватизације који послује у целини или већински друштвеним или јавним капиталом, а све са циљем њиховог растерећења од дугованих пореза и олакшања њихове продаје. Треба ипак имати у виду да таква одлука може да се донесе када се субјект приватизује продајом капитала или стратешким партнерством кроз докапитализацију или као мера унапред припремљеног

плана реорганизације, у складу са законом којим се уређује стечај. Отпис дуга пуноважан је у случају када је продат капитал субјекта приватизације, извршена докапитализација од стране стратешког инвеститора или уколико је донето правноснажно решење којим се потврђује усвајање припремљеног плана реорганизације субјекта приватизације.

Друга група пореских отписа регулисана је решењем Пореске управе. Према ставу 4. члана 115. Закона, Пореска управа ће решењем отписати дуг по основу пореза и споредних пореских давања у следећим случајевима:

- 1)** ако порески обвезник – оставилац нема наследника или се ниједан од наследника не прихвати наследства (из члана 22. став 2. Закона);
- 2)** ако имовина пореског обвезника – пословно неспособног лица или пореског обвезника – физичког лица којем се не зна пребивалиште, а чије обавезе испуњава њихов законски заступник из имовине пореског обвезника, није довољна да се намири дуг по основу пореза и споредних пореских давања, дакле отписује се ненамирењени део пореског дуга (из члана 22. став 4. Закона).

По трећем основу (из члана 23. став 2. Закона) неплаћена пореска обавеза пореског обвезника – правног лица над којим је правоснажним решењем закључен стечајни поступак банкротством – престаје, осим ако је ради њене наплате уписано заложно право у јавним књигама или регистрима, односно ако је, поред пореског обвезника, друго лице одговорно за њено испуњење.

Према томе, пореска обавеза престаје наплатом, застарелошћу, отписом, као и на други законом прописани начин (примера ради, физичким уништењем непокретности као предмета опорезивања, смрћу физичког лица које нема наследнике и сл.). Такође престаје и неплаћена пореска обавеза правног лица над којим је правоснажним решењем закључен стечајни поступак банкротством (осим ако је ради њене наплате уписано заложно право у јавним књигама или регистрима, односно ако је, поред пореског обвезника, друго лице одговорно за њено испуњење). С тим у вези, у наведеним случајевима, а по испуњењу прописаних услова, надлежни порески орган решењем констатује престанак пореске обавезе.

ПС

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

Одређивање места промета услуга

Место промета услуге изнајмљивања билборда или оглашавања на билборду

Питање: Страном правном лицу за потребе рекламирања издајемо билборд који се налази у Србији. Да ли у фактури исказујемо ПДВ?

Одговор: Одговор на наведено питање зависи од суштине уговореног посла, а то је да ли ви:

1. као власник билборда исти изнајмљујете том страном правном лицу, па ће закупљени билборд то страно лице даље користити за пружање услуга рекламирања трећим лицима; или

2. пружате страном правном лицу услугу рекламирања на предметном билборду (помоћу њега).

1. Када би обвезник ПДВ-а (власник билборда) изнајмио (празне) билборде другом лицу, које би овај затим користио за потребе пружања услуга рекламирања (оглашавања) трећим лицима, према нашем мишљењу, закуп билборда не би имао карактер услуге оглашавања, већ би то био промет услуге изнајмљивања непокретности, што значи да се место промета услуге одређује у зависности од тога где се непокретност (билборд) налази у складу са чланом 12. став 6. тачка 1) Закона о ПДВ-у.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00344/2016-04 од 25. 3. 2016. године:

У складу са Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04, 86/04 – исправка, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14 – др. закон, 142/14 и 83/15, у даљем тексту: Закон), местом промета услуге давања у закуп непокретности, у конкретном случају билборда, сматра се место где се налази непокретност – билборд. С тим у вези, када обвезник ПДВ страном лицу пружа услугу давања у закуп непокретности – билборда, која се налази на територији Републике Србије, дужан је да за промет ове услуге обрачуна ПДВ и да обрачуна ПДВ илајти у складу са Законом.

У датом случају, како се предмет закупа – непокретност/билборд налази у Србији, место промета услуге давања у закуп је Србија, па је промет пред-

мет опорезивања ПДВ-ом, при чему за исти закуподавац издаје рачун са ПДВ-ом.

2. С друге стране, оглашавање које се обавља коришћењем непокретности (билборда) подразумева да је власник или купац непокретности непосредно пружио услугу оглашавања. Стога, ако је суштина у томе да власник билборда треба да постави, односно објављује рекламу у одређеном временском периоду (на билборду), то није промет услуге закупа билборда (као непокретности), већ је услуга оглашавања. Исто важи и у случају када купац билборда непосредно пружа услуге оглашавања трећим лицима.

Промет услуге оглашавања на билбордима одређује се на основу седишта правног лица – примаоца услуге, у складу са чланом 12. став 4. Закона о ПДВ-у. У описаном случају, с обзиром на то да је прималац услуге оглашавања лице из иностранства, место промета је иностранство, па не постоји предмет опорезивања ПДВ-ом, при чему за извршени промет пружалац услуге оглашавања издаје рачун без ПДВ-а.

Место промета услуге изнајмљивања сефа

Питање: Примљена је фактура инодобављача за услугу изнајмљивања сефа на месечном нивоу. Какав је ПДВ третман такве фактуре?

Одговор: ПДВ третман у конкретном случају зависи од тога да ли се ради о сефу као саставном делу непокретности или о сефу као покретној ствари. Уколико је сеф покретна ствар, прави се разлика у зависности од тога да ли се услуга изнајмљивања сефа пружа пореском обвезнику или не. Дакле, могуће је више варијанти.

1. Сеф као саставни део непокретности

У складу са чл. 12. ст. 6. т. 1) ЗПДВ местом промета услуга у вези са непокретностима, укључујући и услуге посредовања приликом промета непокретности, сматра се место у ком се налази непокретност. Сходно чл. 32. ст. 1. т. 10) Правилника о ПДВ-у, услугама у вези са непокретностима сматрају се складиштење, односно смештање добара у

Фактуру издату мимо СЕФ-а ћете сторнирати, а преко СЕФ-а издати исправну електронску фактуру са напоменом да се њом замењује претходно издата фактура бр. _____ од _____, при чему ћете од купца прибавити изјаву да по фактури издатој мимо СЕФ-а није користио претходни порез или да је извршио исправку одбитка претходног пореза. ПДВ пријаву за децембар не дирате јер наводите да сте исправно пријавили ПДВ.

Уколико у фебруару сторнирате фактуру издату мимо СЕФ-а, издате нову преко СЕФ-а и прибавите изјаву купца, онда у ПОПДВ обрасцу за фебруар у поље 3.2 ПОПДВ обрасца уносите податке из нове фактуре, а у пољу 3.6 евидентирате смањење основице и смањење ПДВ-а. Такође, у Збирној евиденцији за фебруар евидентирате смањење ПДВ-а.

Издат обичан ПДВ рачун уместо електронске фактуре, а затим електронска фактура: право примаоца на одбитак претходног пореза

Питање: Додављач нам је за промет извршен у децембру 2023. године издао обичан рачун (у децембру). По том рачуну користили смо претходни порез у децембру. Додављач почетком фебруара издаје електронску фактуру (за тај промет), а ми је прихватамо у СЕФ-у. Да ли морамо да мењамо ПДВ пријаву за децембар јер смо користили ПДВ по обичном рачуну?

Одговор: Без обзира на то што је продавац повредио обавезу издавања електронске фактуре за промет извршен другом кориснику СЕФ-а, из угла Закона о електронском фактурисању, право на одбитак претходног пореза прималац (обвезник ПДВ-а којем је промет извршен) остварује у складу са одредбама Закона о ПДВ-у. Дакле, ако је обичан ПДВ рачун исправан у смислу да садржи све потребне и тачне податке из члана 42. став 4. Закона о ПДВ-у, прималац има право на претходни порез по основу тог рачуна, наравно, ако испуњава остале опште услове из члана 28. Закона о ПДВ.

У складу са чланом 42. став 5. Закона о ПДВ-у, обвезник може да изда рачун у папирном, односно у електронском облику ако постоји сагласност примаоца да прихвата рачун у електронском облику, осим у случају обавезе издавања рачуна у електронском облику у складу са законом, када сагласност примаоца није потребна. Дакле, право на одбитак претходног пореза остварује се у складу са одредбама Закона о ПДВ-у, при чему је формални услов

за остваривање тог права поседовање исправног рачуна, при чему у Закону о ПДВ-у није прописано да се рачуном сматра искључиво електронска фактура.

Међутим, поставља се питање шта ако издавалац жели да исправи такву грешку, тј. да ипак изда електронску фактуру по наведеном основу. У том случају издавалац прво треба да сторнира обичан ПДВ рачун, а затим да изда електронску фактуру, све у складу са одредбама члана 44. Закона о ПДВ-у. Прималац би био дужан да изврши исправку (смањење) претходног пореза **у текућем пореском периоду у ком је примио електронску фактуру** (дакле, не треба да подноси измењену пореску пријаву), док би право на одбитак претходног пореза могао да оствари на основу електронске фактуре у складу са чланом 28. став 6. Закона о ПДВ-у. Наравно, прималац би требало да пошаље обавештење издаваоцу о исправци претходног пореза како би издавалац по том основу могао да смањи дуговани ПДВ.

Како наводите да сте електронску фактуру по којој је обавеза за ПДВ настала у новембру 2023. године прихватили у СЕФ-у до 15. фебруара (односно до рока за подношење ПДВ пријаве за јануар), право на одбитак претходног пореза по електронској фактури имате најраније у пореском периоду за јануар 2024. године.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-69/2023-04 од 27. 1. 2023. године:

Ако је електронска фактура прихваћена најкасније до истека рока за предају пореске пријаве за порески период каснији од пореског периода у којем је настала пореска обавеза у складу са ЗПДВ, обвезник ПДВ може да оствари право на одбитак претходног пореза најраније за порески период за који подноси ту пореску пријаву, независно од тога да ли је електронска фактура издата на дан настанка пореске обавезе или после тог дана.

Пример: Промет услуга извршен је 30. септембра 2022. године. Електронска фактура издата је 5. јануара 2023. године обвезнику ПДВ за које је порески период календарски месец. Обвезник ПДВ – прималац прихватио је електронску фактуру 11. јануара 2023. године. Право на одбитак претходног пореза може да оствари најраније за порески период децембар 2022. године.

Сматрамо да у ПДВ пријави за јануар вршите и исправку одбитка претходног пореза који је коришћен по основу обичног ПДВ рачуна (независно од чињенице да је тај рачун сторниран у фебруару и замењен електронском фактуром).

Приходи који се опорезују годишњим порезом на доходак грађана и подношење пореске пријаве ПП ГПДГ

Увод

Годишњи порез на доходак грађана за 2023. годину утврђује се и плаћа у складу са одредбама:

- 1) чланова 87, 88, 89. и 89а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: **Закон**) и
- 2) Правилника о пореској пријави за годишњи порез на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2023 – даље: **Правилник**).

Годишњи порез на доходак грађана на приходе остварене у 2023. години обрачунава се и плаћа по систему самоопорезивања.

У пракси то значи да Пореска управа на основу расположивих података из службених евиденција о приходима грађана за 2023. годину унапред попуњава пореску пријаву за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана за 2023. годину и поставља је као радну верзију пријаве (статус „у припреми”) на портал еПорези. Сва физичка лица која су у 2023. години остварила доходак виши од троструког износа просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици Србији (даље: Република), који за 2023. годину износи **4.269.564** динара, дужна су да најкасније до 15. маја 2024. године на порталу еПорези провере исказане податке у унапред попуњеној пореској пријави, као и да самостално изврше евентуалне корекције уколико се не слажу са подацима исказаним у њиховој унапред попуњеној пореској пријави, па да тако кориговану пријаву на истом том месту поднесу прихватањем опције „Потпиши и поднеси”.

Правилником су прописани начин подношења и садржина пореске пријаве о годишњем порезу на доходак грађана који се обрачунава и плаћа самоопорезивањем у складу са чл. 87–89а Закона о порезу. **Пореска пријава о годишњем порезу подноси се Пореској управи на обрасцу ПП ГПДГ – Пореска пријава о обрачунајном годишњем порезу**

на доходак грађана за _____ годину (даље: **образак ПП ГПДГ**), који је одштампан уз Правилник и чини његов саставни део. Он се суштински не разликује од претходно важећег обрасца ППДГ-2Р.

Подсећамо на то да је за приступ порталу Пореске управе неопходно да физичко лице поседује квалификовани електронски сертификат са чипом, односно да може да овласти неко треће лице да у његово име поднесе пореску пријаву. То овлашћење даје се преко обрасца ПЕП, у складу са правилима која су прописана Правилником о подношењу пореске пријаве електронским путем.

Нерезидентни обвезник подноси пореску пријаву преко пореског пуномоћника одређеног у складу са Законом о пореском поступку и пореској администрацији.

У случајевима у којима Пореска управа није припремила унапред попуњену пореску пријаву (нпр. ако је за остварени приход поднета појединачна пореска пријава о обрачунатим порезима и доприносима на обрасцу ППП ПД, у којој је као идентификатор физичког лица, обвезника годишњег пореза на доходак грађана, унет број пасоша, или ако до дана постављања пореске пријаве за годишњи порез на доходак грађана на портал Пореске управе није поднета одговарајућа пореска пријава о оствареним приходима физичког лица, па порески орган не располаже потребним подацима у датом моменту и др.) и поставила је на портал Пореске управе, **с обзиром на то да су физичка лица обвезници годишњег пореза на доходак грађана, она су у обавези да сама попуње и поднесу пореску пријаву за 2023. годину у електронском облику, преко портала Пореске управе, најкасније до 15. маја 2024. године.** Напомињемо да подношење пореске пријаве од стране Пореске управе у таквим околностима не ослобађа конкретно физичко лице од одговорности због тога што није на време поднело пореску пријаву и пла-

оправданих разлога (болест, одсуствовање из земље, несрећни случај, елементарна непогода већих размера и сл.), док ти разлози постоје, а најдуже за шест месеци од дана истека законског рока за подношење пријаве. О захтеву за продужење рока за подношење пореске пријаве одлучује Пореска управа у месту у ком се подноси пореска пријава у року од пет дана од дана пријема захтева.

Ако је истекао законски рок за подношење пореске пријаве и захтев за продужење рока је одбијен, пореска пријава мора да се поднесе у року од пет дана од дана достављања закључка о одбијању. Ако је захтев одбијен, пореска пријава мора да се поднесе у року од пет дана од дана достављања закључка о одбијању. Против закључка о одбијању није дозвољена жалба.

7 Казнене одредбе

Према члан 180. став 1. тачка 6) ЗПППА, новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које није предузетник ако Пореској управи не поднесе или не поднесе у законском или додатном року пореску пријаву, или ако је поднесе непотписану, или у пријаву унесе нетачне податке, а не исправи их у прописаном року, или је поднесе без потребне документације и доказа од значаја за утврђивање пореза. Порески обвезник – физичко лице које није предузетник, који не изврши уплату пореза утврђеног у пореској пријави, односно решењу Пореске управе, казниће се новчаном казном у износу од 50% од утврђеног пореза, а не мање од 5.000 динара.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Обрачун зараде и накнаде по уговорима ван радног односа за странца који ради у Републици Србији

Увод

Законом о запошљавању странаца („Сл. гласник РС” бр. 128/2014, 113/2017, 50/2018, 31/2019 и 62/2023 – даље: Закон) уређени су услови и поступак за запошљавање странаца у Републици Србији (даље: Република) и друга питања од значаја за запошљавање и рад странаца у Републици. У складу са одредбама Закона радно ангажовање странаца у Републици може да буде по основу:

- 1) запошљавања,
- 2) упућеног лица,
- 3) кретања у оквиру привредног друштва,
- 4) независног професионалца,
- 5) оспособљавања и усавршавања, и
- 6) самозапошљавања.

У смислу Закона **странац** је свако лице које нема држављанство Републике Србије.

У овом чланку размотрени су начин обрачуна и порески третман примања странаца по основу првог од наведених основа радног ангажовања – запошљавања у Републици.

Сагласно члану 2. тачка 2) Закона, **запошљавање странца је закључивање уговора о раду или другог уговора којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом**. Као што се види, Закон подразумева два вида запошљавања:

- 1) послодавац са странцем може да закључи уговор о раду у складу са законом којим се уређује рад и
- 2) послодавац са странцем може да закључи други уговор којим странац без заснивања радног односа остварује права по основу рада у складу са законом.

У смислу наведених одредби, а према тачки 5) члана 2. Закона, **послодавац** је правно или физичко лице регистровано за обављање делатности у Републици, као и огранак и представништво страног послодавца који су регистровани за обављање делатности у Републици, где је странац запослен, радно ангажован, односно упућен на привремени рад у Републику.

Како је у питању уговор ван радног односа, не постоји минимална основица на коју се плаћају порези и доприноси. То зависи од накнаде која је уговором одређена за директора:

2.3.3 Право директора на накнаду трошкова обављања функције

Према ставу 5. члана 48. Закона о раду, лице које обавља послове директора по основу уговора **има и друга права, обавезе и одговорности у складу са уговором**. Дакле, друга права и обавезе утврђују уговором, а то могу да буду друга права по основу рада, као што су, на пример, топли оброк, годишњи одмор, регрес, солидарна помоћ, плаћено одсуство и др. Дакле, нема сметњи да се уговором са директором који није у радном односу предвиде и права која по основу рада остварују запослени у складу са Законом о раду. Све те додатне уговорене исплате директору имају (порески) карактер накнаде за рад, па ако је са директором уговорена месечна исплата за превоз на посао од 15.000 динара и накнада за исхрану од 6.000 динара, обрачун је следећи:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Уговорена нето накнада за рад директора	108.600,00
2.	Накнада трошкова превоза нето + накнада за исхрану нето (15.000 + 6.000)	21.000,00
3.	Укупно примање које има карактер накнаде (уговорена накнада за рад + накнада превоза + накнада за исхрану)	129.600,00
4.	Коефицијент за прерачун са нето на бруто	0,648
5.	Бруто накнада (ред. бр. 3 : ред. бр. 4)	200.000,00

Наставак обрачуна накнаде одвија се како је раније приказано. **Међутим**, неопходно је указати и на посебне могућности исплате директору, које имају и пореску олакшицу. Конкретно, према одредбама става 6. члана 85. Закона о порезу, **порез на друге приходе не плаћа се на документоване накнаде трошкова** по основу службених путовања у сврху обављања послова за домаћег исплатиоца, односно за лице које упућује на пут, највише до износа тих трошкова који су изузети од плаћања пореза на зараде за запослене по члану 18. став 1. т. 2)–5) Закона о порезу, **ако се исплата врши фи-**

зичким лицима, односно за физичка лица која нису запослена код исплатиоца, и то (тачка 6) када се трошкови надокнађују лицима која су чланови органа управе правних лица у вези са делатношћу тих лица која их упућују на пут. Наведена одредба може да се односи и на директора – странца који тај посао обавља по уговору. У том случају накнада трошкова по основу службених путовања директору **не потпада под плаћање пореза ако документовани трошкови тих путовања не прелазе следеће износе за 2024. годину** (из члана 18. ст. 2–5. Закона о порезу):

- **дневнице за службено путовање у земљи** – до 3.241 динара по основу целе дневнице, односно до припадајућег износа за половину дневнице;
- **дневнице за службено путовање у иностранство** – до износа прописаног од стране надлежног државног органа, а највише до 50 евра дневно;
- **накнаде трошкова смештаја на службеном путовању** – према приложеном рачуну;
- **накнаде превоза на службеном путовању** – према приложеним рачунима превозника у јавном саобраћају, а када је, сагласно закону, другим прописима, односно актима одобрено коришћење сопственог аутомобила за службено путовање или у друге службене сврхе – до износа 30% цене по основној јединици мере погонског горива, помноженог с бројем јединица мере погонског горива које је потрошено, а највише до 9.449 динара месечно.

При томе, **услов да су трошкови службеног пута документовани** – значи да постоји путни налог (као документ за обрачун дневница), док се за признавање трошкова смештаја мора приложити рачун хотела. За трошкове превоза такође мора да се приложи рачун, а ако директор на службеном путу користи сопствено возило, потребно је да се у путном налогу наведе број пређених километара на службеном путу ради обрачуна трошкова превоза. Међутим, ако би исплатиоци накнадили трошкове у већем износу од износа тих трошкова који су претходно наведени као гранични, односно неопорезиви, ти признати трошкови изнад прописаних неопорезивих износа имали би карактер опорезивих осталих прихода, на које се плаћа порез по стопи од 20% по одбитку нормираних трошкова од 20%, као и допринос за ПИО по стопи од 24,0%.

Информација о подношењу пореске пријаве за исказивање прихода и обрачун пореских обавеза радника на интернету – фриленсера за први квартал јануар–март 2024. године – предаја до 30. априла 2024. године

Увод

Остварени приходи од ауторских и сродних права и уговорених накнада за извршени рад које фриленсери остварују у току 2024. године настављају да се евидентирају и пријављују, а пореске обавезе плаћају по истој методологији као и у 2023. години. **Битна новина** је да су износи нормираних трошкова, за које се умањују опорезиви приходи фриленсера, у 2024. години увећани за 7,6% (за стопу раста потрошачких цена), па за приходе остварене у 2024. години износе („Сл. гласник РС” 6/2024):

- 1) 103.296 динара за квартал – по првом моделу обрачуна прихода и пореских обавеза;
- 2) 62.300 динара за квартал – по другом моделу обрачуна прихода и пореских обавеза.

Друго, за 2024. годину утврђене су и нове, више најниже основице за обрачун доприноса, тако да сада износе:

- за пензијско и инвалидско осигурање – 120.429 динара (за други модел);
- за здравствено осигурање – 53.370 динара (за оба модела).

Треће, објављена је нова верзија Водича за пријаву и плаћање пореза путем портала, која је допуњена новим питањима и одговорима у сарадњи са релевантним државним органима – Министарством финансија и организацијама обавезном социјалног осигурања. Водичу за пријаву и плаћање пореза може да се приступи путем линка <https://shorturl.at/duDQU>.

Четврто, фриленсери су обавештени да, уколико потписују пореску пријаву путем еИД портала, односно уз КонсентИД (енг. *ConsentID*) апликацију, потребно је да пре потписивања активирају потпис у клауду. Портал за потпис у клауду доступан је на линку <https://cloud.eid.gov.rs/>. Потребно је да се путем наведеног портала преузме квалификовани електронски сертификат у клауду

и након тога одабере опција „Издај потпис”. Такође, да би се успешно користио квалификовани електронски потпис у клауду, неопходно је инсталирати мобилну апликацију КонсентИД јер се путем исте одобрава квалификовано електронско потписивање на даљину. Када се активира потпис у клауду, на порталу „Фриленсери” може да се настави са потписивањем пореске пријаве.

Пореску пријаву о оствареним приходима и обрачунатим припадајућим пореским обавезама самоопорезивањем за први квартал јануар–март 2024. године фриленсери подносе до 30. априла 2024. године.

У наставку су дате основне информације о подношењу пореских пријава фриленсера за први квартал 2024. годину, уз напомену да, у случају да током тог првог квартала фриленсер није остварио никакве приходе, НЕ подноси пореску пријаву, а ако је остварио било коју висину прихода, дужан је ДА је ипак поднесе.

1 Модели обрачуна прихода и пореских обавеза фриленсера за период јануар–март 2024. године

Сагласно одредбама:

- чланова 128, 55, 56, 58, 85. и 86. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: **Закон о порезу**) и
- члана 28. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 92/2023 – даље: **Закон о доприносима**), приходи које фриленсери остварују и за које су обвезници пореских обавеза у законској регулативи сврстани су у две категорије:

- 1) приходи од уговорене накнаде од ауторских и сродних права, и

Пример за опцију 2:

Остварени приход	Бруто приход	Приход на који је плаћен порез у другој држави	Износ пореза плаћеног у другој држави	Износ пореског кредита који се признаје
3.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	3.3.4
А. Приход резидента остварен на територији Републике од иностраног исплатиоца	500.000	300.000	60.000	13.570 Износ пореског кредита према правилима опорезивања у РС: $(300.000 - (62.300 + 300.000 \times 34\%)) \times 10\% = 13.570$
Б. Приход резидента остварен на територији друге државе	700.000	600.000	30.000	30.000* Износ пореског кредита према правилима опорезивања у РС: $(600.000 - (62.300 + 600.000 \times 34\%)) \times 10\% = 33.370$
Укупно	1.200.000	900.000	90.000	43.570

*) Порески кредит признаје се у износу који се добија према правилима опорезивања у Републици, али не више од износа који је плаћен у иностранству.

Потврда о износу прихода на који је у иностранству плаћен порез, као и износу пореза који је плаћен на те приходе, треба да буде оверена од стране надлежног пореског органа државе у којој је плаћен

порез. Потврда треба да буде преведена и оверена од стране судског тумача за српски језик, након чега је треба приложити уз пореску пријаву.

ПС

Нова опција у оквиру нашег електронског издања Прописи.НЕТ

PROPISI.NET | ING-PRO

ISSN 1820-4880

моје фасцикле

МОЈЕ ФАСЦИКЛЕ:

Издвојено у мојој фасцикли

Прва фасцикла

Фасцикла за важну тему!
Фасцикла за сваки предмет!
Фасцикла за сваког клијента!

Кликом на ☆ издвојите документе (чланке, прописе, правна мишљења, судску праксу, стручне коментаре, обрасце и уговоре) битне за ваше пословање, како бисте их прикупили на једном месту, у оквиру нове опције „Моје фасцикле”, где им након тога приступате једним кликом.

Уз издвојени документ можете да забележите :

- кључну мисао из чланка, прописа, службеног мишљења, судске пресуде, коментара;
- тумачење прописа, појединог члана прописа, одређеног спорног питања;
- напомену о повезаним прописима са издвојеним документом који су од важности за вас;
- свој коментар или запажање;
- личну напомену за ког клијента је документ битан;
- напомену за који судски, управни или други поступак је документ битан и сл.

Замените стикере, налепнице и белешке разбацане на више места Мојим фасциклама!

Детаљне информације пронађите у оквиру Корисничког упутства, које је доступно у оквиру издања, или контактирајте колеге из Службе промоције и продаје.

Календар пореских и других обавеза за април 2024. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића на последњи дан у месецу	1. 3 – 31. 3. 2024.	10. 4. 2024.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 3 – 31. 3. 2024.	10. 4. 2024.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 3 – 31. 3. 2024.	15. 4. 2024.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 3 – 31. 3. 2024. 1. 4 – 15. 4. 2024.	15. 4. 2024. 30. 4. 2024.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 3 – 31. 3. 2024.	најраније 20. 4. 2024.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 3 – 31. 3. 2024.	најраније 20. 4. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 3 – 31. 3. 2024.	најраније 20. 4. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво за индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом			
Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСИ – Извештај послодавца о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом. Уплата обавезе за претходни месец.	1. 3 – 31. 3. 2024.	5. 4. 2024.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ, електронским путем, преко портала Пореске управе или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби	1. 3 – 31. 3. 2024.	15. 4. 2024.	Обвезник накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби јесте правно или физичко лице које привремено користи делове земљишта железничког подручја, поред железничких пруга и другог земљишта које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног дела земљишта железничког подручја, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре	1. 3 – 31. 3. 2024.	15. 4. 2024.	Обвезник плаћања накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре јесте правно лице које је власник телекомуникационе опреме. Основица за обрачун накнаде је појединачни уређај, односно за контејнере површина земљишта изражена у метрима квадратним, односно за стуб висина изражена у метрима
Уплата накнаде за коришћење јавне површине	1. 3 – 31. 3. 2024.	15. 4. 2024.	Обвезник накнаде за коришћење јавне површине је корисник јавне површине (лице које врши заузеће јавне површине (пут, улица, трг, парк, сквер и сл.) објектом привременог коришћења: киоск, тезга, башта угоститељског објекта, апарат за сладолед, циркус, спортски терени, телефонска говорница и друго). Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног простора, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за коришћење ресурса и резерви минералних сировина	јануар–март 2024.	15. 4. 2024.	Накнаду утврђује обвезник за сваку врсту коришћене односно продате количине минералне сировине појединачно за тромесечни период, на прописаном обрасцу, почев од дана добијања одобрења за извођење рударских радова
Достављање обрачунате накнаде за коришћење ловостајем заштићених врста за наредну ловну годину, на прописаном обрасцу	ловна 2024.	1. 4. 2024.	Обвезник накнаде дужан је да министарству у чијој су надлежности послови ловства достави обрачунату накнаду. Плаћа се 30% до 15. априла, а остатак најкасније до 31. 12. 2024.
Достављање накнаде за коришћење рибарског подручја на прописаном обрасцу	јануар–март 2024.	15. 4. 2024.	Висина накнаде за коришћење рибарског подручја износи 15% од вредности дозволе за привредни риболов, а 10% од вредности дозволе за рекреативни риболов
Накнада за коришћење природног лековитог фактора утврђује се за календарску годину, а плаћа аконтационо у једнаким тромесечним ратама	јануар–март 2024.	15. 4. 2024.	25 дин./м ³

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном пословнику („Сл. гласник РС” бр. 18/2016; аушенично тумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орган не ради, рок исходи када проишкне први наредни радни дан.

ПС

ИНГ-ПРО

Актуелни статистички подаци на дан 25. 3. 2024. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2024. године	24. 3. 2023.	132.372,00	95.836,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2024. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **40.143 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2024. године, а важиће до 31. децембра 2024. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **573.470 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2024. године, а важиће до 31. децембра 2024. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2024. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Јануар	184	271	49.864,00	67.566,33
Фебруар	168	271	45.528,00	61.380,88
Март	168	271	45.528,00	61.380,88

Месец у 2024. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Април	176	271	47.696,00	64.473,61
Мај	184	271	49.864,00	67.566,33
Јун	160	271	43.360,00	58.288,16
Јул	184	271	49.864,00	67.566,33
Август	176	271	47.696,00	64.473,61
Септембар	168	271	45.528,00	61.380,88
Октобар	184	271	49.864,00	67.566,33
Новембар	168	271	45.528,00	61.380,88
Децембар	176	271	47.696,00	64.473,61

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2024. години	Износ учешћа
Јануар	61.985,50
Фебруар	65.202,50
Март	66.186,00

5 Индекс потрошачких цена

Месец у 2024. години	„Службени гласник РС”	Индекс потрошачких цена (текући месец у односу на просек претходне године)	Месечна стопа инфлације (текући месец у односу на претходни месец)	Годишња стопа инфлације (текући месец у односу на исти месец претходне године)
Јануар	13/2024	102,3	0,3%	6,4%
Фебруар	19/2024	102,9	0,6%	5,6%

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2024. године до 31. јануара 2025. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 13.497 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 17.933 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец јануар 2024. године објављена је 25. 3. 2024. и износи 132.372 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 13.497 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 17.933 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 137.941 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 8.101 динара нето. На износ до 8.101 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

Ревалоризација отплатних рата по основу уговора о откупку стана под 31. 12. 2023. године

Купљене станове њихови власници могу да отплаћују у ратама у складу са уговором. Отплатна рата одређује се дељењем износа уговорене цене стана са бројем месеци у којима се дут отплаћује. Међутим, једном одређен износ месечне рате отплате подлеже ревалоризацији у складу са још увек важећим чланом 23. Закона о становању („Сл. гласник РС” бр. 50/92... 99/2011). Наиме, иако је доношењем Закона о становању и одржавању зграда („Сл. гласник РС” бр. 104/2016) престао да важи Закон о становању, његов члан 23. остаје на снази без временског ограничења. Стога се **под 31. 12. 2023. године врши ревалоризација за продате станове:**

- по уговорима закљученим до 1. јула 1992. године по Закону о стамбеним односима („Сл. гласник РС” 12/1990, 47/1990, 55/1990, и „Сл. гласник РС” бр. 3/1990 и 7/1990), и

- по уговорима закљученим после 19. 7. 1994. године, па надаље, по Закону о изменама и допунама Закона о становању („Сл. гласник РС” бр. 46/1994).

Поменуте прописе наводимо јер су у време њихове примене успостављени различити режими ревалоризације, па сада (под 31. 12. 2023. године) рате за продате станове треба ревалоризовати зависно од датума закључења уговора о куповини стана.

1. УГОВОРИ ЗАКЉУЧЕНИ ДО 1. ЈУЛА 1992. ГОДИНЕ ревалоризују се једном годишње, и то 31. децембра текуће године. Према томе, за такве уговоре треба извршити ревалоризацију 31. децембра 2023. године за рате које се отплаћују од 1. јануара 2024. године, па током целе године. Ревалоризација по тим уговорима врши се према расту потрошачких цена у Републици, а највише до висине раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици за обрачунски период (поређењем XII/2023 : XII/2022). После поређења те две величине **увек се узима мања.**

Према подацима Републичког завода за статистику кретање наведених величина било је следеће:

- **раст потрошачких цена у Републици** на основу поређења XII/2023 : XII/2022 **износи 7,6% – коефицијент 0,076** („Сл. гласник РС” бр. 3/2024);

- **раст просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици** на основу поређења XII/2023 : XII/2022 **износи 12,9% – коефицијент 0,129** (Саопштење РЗС 047/2024).

Пошто је у посматраном периоду раст потрошачких цена нижи од раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса, **за 2023. годину ревалоризација отплатних рата за станове по уговорима закљученим до 1. 7. 1992. године, по Закону о стамбеним односима, врши се помоћу коефицијента раста потрошачких цена: 0,076.** Следећа ревалоризација по наведеним уговорима вршиће се 31. децембра 2024. године.

2. ЗА УГОВОРЕ ЗАКЉУЧЕНЕ ПОСЛЕ 19. ЈУЛА 1994. ГОДИНЕ ревалоризација отплатних рата обавља се два пута годишње, и то за шестомесечне периоде: јануар–јун и јул–децембар. Прва ревалоризација је 31. децембра текуће године за рате које се отплаћују од 1. јануара, а друга ревалоризација је 30. јуна текуће године за рате које теку од 1. јула текуће године. Ревалоризација рата по уговорима закљученим после 19. јула 1994. године, у складу са чланом 23. ст. 2. и 3. Закона о становању, врши се према расту потрошачких цена у Републици, а највише до висине раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици за обрачунски период (узима се мањи износ). Према ставу 3. истог члана, ревалоризација рата спроводи се у зависности од месеца када је уговор о куповини стана склопљен и мањег износа између раста потрошачких цена и раста зарада без пореза и доприноса у обрачунском периоду.

У наредној табели приказани су упоредни подаци о расту потрошачких цена у периоду јул–децембар 2023. године и подаци о расту зарада без пореза и доприноса у Републици за период јул–децембар 2023. године, на основу којих се ревалоризација рата врши применом коефицијента који је мањи:

Упоредни подаци о расту потрошачких цена и расту зарада без пореза и доприноса у Републици у периоду јул–децембар 2023. године

Период	Коефицијенти од месеца закључења уговора до 31. 12. 2023. године	
	према кретању потрошачких цена у Србији	према расту просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици
До 30. 6. 2023.	0,015	0,117
Јул 2023.	0,016	0,141
Август 2023.	0,012	0,110
Септембар 2023.	0,009	0,124
Октобар 2023.	0,006	0,102
Новембар 2023.	0,001	0,062
Децембар 2023.	-	-

На основу датих података ревалоризација рата за отплату на 31. 12. 2023. године за откуп станова по уговорима закљученим после 19. 7. 1994. године врши се по следећим коефицијентима:

• За уговоре склопљене до 30. 6. 2023. године	0,015
• За уговоре склопљене у јулу 2023. године	0,016
• За уговоре склопљене у августу 2023. године	0,012
• За уговоре склопљене у септембру 2023. године	0,009
• За уговоре склопљене у октобру 2023. године	0,006
• За уговоре склопљене у новембру 2023. године	0,001
• За уговоре склопљене у децембру 2023. године не врши се ревалоризација	

Обрачун ревалоризације обавља се тако што се са наведеним коефицијентима множи стање дуга,

па се добијени износ сабира са износом дуга, чиме се утврђује нови, увећани износ укупног дуга за отплату и из њега нови износ рате отплате. Директан износ рате може да се израчуна ако се износ рате која се плаћала до 31. 12. 2023. године помножи са одговарајућим коефицијентом увећаним за 1.

Начин обрачуна ревалоризације и утврђивања нове отплатне рате за прво полугође 2024. године приказано је на примеру уговора закљученог у августу 2023. године:

1) Стање дуга 31. децембра 2023.	1.168.000,00 дин.
2) Коефицијент ревалоризације	0,012
3) Износ ревалоризације (1 x 2)	14.016,00 дин.
4) Нови, ревалоризовани износ дуга (1 + 3)	1.182.016,00 дин.
5) Број преосталих рата	64
6) Нови износ рате од 1. јануара 2024 (4 : 5)	18.469,00 дин.

Обрачун у датом случају може да се изврши и ако се са коефицијентом 1,012 помножи отплатна рата, тако што се стање дуга добија множењем тако увећане рате са бројем преосталих рата.

Следећа ревалоризација отплатних рата по наведеним уговорима вршиће се 30. јуна 2024. године, са применом од 1. јула 2024. године.

Обрачуната ревалоризација књижи се задужењем рачуна 048 и одобравањем рачуна 676.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За ирејилашу и грује информације иишиће нам на: office@ingpro.rs или нас иозовиће на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА